

Tips om kennis te maken met een reguliere zorgverlener

Hoe kom je met een huisarts, POH, psycholoog of andere relevante reguliere zorgverlener in gesprek om te laten weten welke (aanvullende) behandelmogelijkheden jij kunt bieden?

Vooraf

- Alle zorgverleners – regulier en complementair – hebben weinig tijd
- Huisartsen zijn geïnteresseerd in oplossingen voor hun (chronische) patiënten

Aan welke oplossing kun jij bijdragen, voor wie en met wat? Houd het kort en simpel.

Contact maken

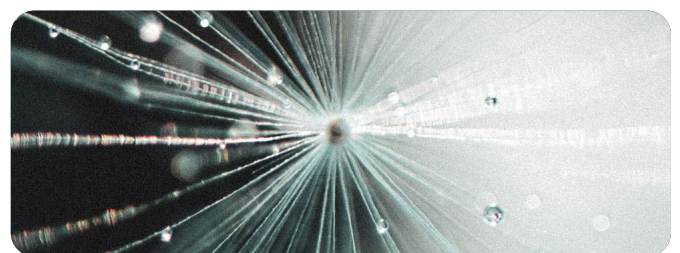
1. Sluit je aan bij bestaande (regionale) netwerken, passend bij jouw cliëntendoelgroep, zoals:
  - a. Pijn Netwerk
  - b. Oncologie Netwerk
  - c. Netwerk Palliatieve Zorg
  - d. Paramedisch Netwerk
  - e. ...
2. Maak een inventarisatie van huisartsen (POH's, psychologen, etc.) in je omgeving. Bij wie maak je kans? Is er aandacht voor leefstijl?
3. Gezondheidscentra, Geïntegreerde Eerstelijnszorg (GEZ) en huisartsengroepen (HAGRO) organiseren regelmatig themabijeenkomsten of een Meet & Greet met andere behandelaars. Zoek uit hoe je hiervoor uitgenodigd kunt worden om je werk te presenteren.
4. Heb je een cliënt die een beroep doet op ketenzorg (voor diabetes, hartfalen of COPD)? Zoek uit of je deel kunt nemen aan het multidisciplinaire overleg rond deze cliënt.
5. Behandel je meerdere patiënten uit een huisartsenpraktijk? Stel dan een kennismakingsgesprek voor.
6. Ken je collega complementaire behandelaars in de buurt? Overweeg of het zinvol is om samen op te trekken.
7. Leg contact met de gemeente en zoek uit of ze een sociale kaart met aanbod van zorgverleners hebben waar jouw praktijk ook op vermeld kan worden.
8. Indien relevant voor jouw praktijk: leg contact met het re-integratieburo's en leg uit voor welke cliënten jij eventueel ondersteuning kunt bieden.

Vorbereiding op het gesprek

1. Zorgverleners hebben weinig tijd. Bedenk van tevoren voor welke type patiënt/probleem je oplossing zou kunnen bieden en wat je met een gesprek wilt bereiken.
2. Ken je eigen discipline/therapie: wat kun je wel, wat kun je niet, wat zegt de evidence, zijn er zorgstandaarden waar je bij aan kunt sluiten (zoals GGZ Zorgstandaard Psychotrauma en Zorgstandaard Chronische Pijn)?
3. Bedenk van tevoren hoe je wilt uitleggen wat jouw therapie inhoudt.
4. Focus op maximaal 3 aandoeningen/klachten. Gebruik daarvoor de Keuzehulp Complementaire Zorg.
5. Als een gesprek met de huisarts niet lukt vanwege tijdgebrek, vraag dan een gesprek aan met de POH. Je kunt ook overwegen om dat meteen te doen. De POH zal een gesprek sowieso kortsluiten met de huisarts.

Het gesprek

1. Houd het gesprek inhoudelijk en professioneel, respecteer de verschillende visies.
2. Je bent niet op missie om de huisarts te overtuigen van een andere mens- en behandelvisie.
3. Zeg nooit dat je alle chronische problematiek kunt behandelen. Houd het klein en individueel door je specialisatie te benadrukken. Bijv. 'Ik ben hypnotherapeut en gespecialiseerd in het behandelen van angsten'.
4. Ga niet in discussie over het systeem van de gezondheidszorg.
5. Maak kenbaar geen wachtlijst te hebben (als dat zo is).
6. KISS: Keep It Simple and Short!

Tips voor communicatie met een reguliere zorgverlener

Hoe informeer je een huisarts, POH, psycholoog of andere relevante reguliere zorgverlener over jouw (aanvullende) behandeling van een patiënt uit diens praktijk?

Vooraf

- Zorgverleners (bedrijfsartsen, POH's, psychologen, etc.) hebben weinig tijd
- Reguliere zorgverleners zijn vaak niet bekend met complementaire behandelwijzen
- Reguliere zorgverleners en met name huisartsen zijn geïnteresseerd in oplossingen voor hun (chronische) patiënten

Aan welke oplossing kun jij bijdragen, voor wie en met wat? Houd het kort en simpel.

Er zijn verschillende redenen voor communicatie met een reguliere zorgverlener:

1. Informatie over het starten en beëindigen van een behandeling
2. Verzoek tot intercollegiaal overleg, bijvoorbeeld over medicatie
3. Doorverwijzing

1. Starten en beëindigen van een behandeling

In de meeste gevallen komt een cliënt op eigen initiatief bij de complementaire zorgverlener.

Meestal zal de cliënt dit niet hebben besproken met zijn reguliere zorgverlener.

- Informeer de reguliere zorgverlener dat je een behandeling bent gestart, waarvoor en met welk doel. Uiteraard na overleg met en toestemming van de cliënt.
- Informeer de reguliere zorgverlener dat de behandeling beëindigd is en met welk resultaat (rapportage).
- Gebruik hiervoor als handreiking de SOAP methodiek: De S van **Subjectief** beschrijft wat de cliënt zegt over zijn eigen belevingen. **Objectief** schetst de directe observatie van de situatie door de behandelaar. Bij **Analyse** wordt er een conclusie getrokken uit de subjectieve en objectieve gegevens die zijn verzameld. En bij **Plan** beschrijft de behandelaar wat hij/zij vervolgens gaat doen.
- Je vindt voorbeeldbrieven op de website van RBCZ (zie de brieven onder tool 6).
- Verstuur de brief bij voorkeur digitaal. Kijk voor het veilig versturen van persoonsgegevens op www.avghelpdeskzorg.nl.

- Je kunt de brief ook digitaal verzenden via Zorgmail (www.enovationgroup.com/nl/aanbod/producten/enovation-zorgmail/). Dit is een veilige en efficiënte manier van communiceren, die door vrijwel alle huisartsen wordt gebruikt. Als je een AGB code hebt, kun je er ook als complementair behandelaar gebruik van maken.
- Je kunt ook gebruikmaken van Sillo voor het delen gevoelige informatie, zie: www.sillo.com.
- De huisarts zal informatie over zijn patiënten altijd opslaan in het elektronisch dossier.
- Verwacht geen reactie terug.

2. Intercollegiaal overleg

Er kan aanleiding zijn om over een cliënt te willen overleggen met een reguliere zorgverlener.

- Als het urgent is, bijvoorbeeld bij suicide risico, dan bel je de huisarts en druk op de toets voor intercollegiaal overleg.
- Als je vermoedt dat jouw behandeling zou kunnen interfereren met de (hoeveelheid) medicatie of als je om andere redenen zorgen om de cliënt maakt, stuur je een brief met verzoek tot intercollegiaal overleg. Je vindt voorbeeldbrieven op de website van RBCZ. Het kan handig zijn om na te bellen en het verzoek nog eens te herhalen bij de praktijk assistente.

3. Doorverwijzing

Als je merkt dat jouw behandeling niet of onvoldoende aanslaat bij de cliënt of dat de hulpvraag toch buiten jouw competentie valt, dan moet je de cliënt terugverwijzen naar de huisarts of doorverwijzen naar andere of meer specialistische zorg.

- Je vindt een voorbeeldbrief op de website van RBCZ.

Zorg dat de structuur van je brieven altijd hetzelfde is (zie de voorbeeldbrieven op de website van RBCZ):

- Boven aan de brief staan de gegevens van je eigen praktijk.
- Daarna volgt een regel Betreft: ... met naam en gegevens cliënt en reden voor de brief.
- Onderaan de brief staan de logo's van je eigen beroepsorganisatie en RBCZ en een kader met daarin informatie over je beroepsorganisatie
- KISS: Keep It Short and Simple!

KADER VOOR BRIEVEN AAN HUISARTSEN, SPECIALISTEN EN ARBO ARTSEN

Clënten van een complementair therapeut zijn ook altijd patiënt bij een huisarts, (medisch) specialist of bijvoorbeeld bedrijfsarts. Het is prettig als deze zorgprofessionals op de hoogte zijn van de behandeling door de complementair therapeut. Binnen het COCOZ project heeft een werkgroep voorbeeldbrieven opgesteld voor vier verschillende situaties:

1. Huisarts aanmelding
2. Huisarts intercollegiaal overleg
3. Huisarts ontslag
4. Bedrijfsarts rapportage

Deze brieven zijn bedoeld als voorbeeld, ze kunnen aangepast worden aan de specifieke situatie van therapeut, cliënt en arts. Standaardiseer de brieven zoveel mogelijk en maak gebruik van de volgende tips.

Houd het kort en bondig: bij voorkeur 1 A4.

Mocht uitgebreidere tekst nodig zijn: korte brief en aanvullingen als bijlage.

Doelstelling brief: deze doelstelling vooraan in de brief plaatsen.

- a) Informeren
- b) Vraag stellen, verzoeken om intercollegiaal overleg met doelstelling
- c) Rapportage

Elke brief voldoet aan de AVG richtlijnen voor privacy:

- De cliënt heeft toestemming gegeven tot uitwisseling van gegevens, als therapeut heb je hiervoor een ondertekende toestemmingsverklaring.
- De cliënt is op de hoogte van het doel en de inhoud van de brief (ontslag of verwijfsbrief, kennisgeving/advies aan arbo arts).
- De communicatie loopt bij voorkeur via elektronisch beveiligde kanalen, denk aan MijnDiad, Zilver e.d.

Opzet brief:

- Boven aan de brief (in de koptekst) staan de gegevens van je eigen praktijk.
- Onder aan de brief (in de voettekst) staan de logo's van je beroepsorganisatie en RBCZ, inclusief registratienummers.
- Elke beroepsvereniging stelt een eigen tekst op met omschrijving van de therapievorm. Therapeuten van die beroepsvereniging confirmeren zich aan deze tekst (standaardisatie).
- Eventueel kan de tekst met omschrijving van de therapievorm aangevuld worden met specialisaties van de individuele therapeut.

Naam:

Registertherapeut <therapievorm>

Aangesloten bij

een vrije
zorgkeuze

en <Logo Beroepsorganisatie.> + vermelding registratienummers.

Toelichting op Therapievorm en resultaten:

BIJVOORBEELD

De hypnotherapeuten van de Nederlandse Beroepsvereniging van Hypnotherapeuten (NBVH) hebben een opleiding tot hypnotherapeut op HBO-niveau. Ze werken met wetenschappelijk onderbouwde therapievormen, zoals medische hypnotherapie en cognitieve gedragstherapie en beschikken over diverse andere gekwalificeerde behandelmethoden, zoals EMDR, mindfulness en NLP. NBVH therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen, zoals verplichte nascholing, intervisiebijeenkomsten en visitatie van de praktijk. Meer informatie kunt u vinden op: www.hypnotherapie.nl.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars, (gedeeltelijk) vergoed vanuit het aanvullend zorgpakket.

Toelichting op Therapievorm en resultaten:

De therapeuten van de Vereniging van Integraal Therapeuten (VIT) bieden psychosociale hulp op maat. Zij werken vanuit een integrale, holistische aanpak met aandacht voor de lichamelijke, emotionele, mentale, sociale en spirituele dimensie van de cliënt.

Binnen hun eigen discipline als kindtherapeut, jongerentherapeut of therapeut voor volwassenen, kunnen VIT therapeuten verschillende therapievormen hanteren. Voorbeelden zijn integratieve psychotherapie, hypnotherapie, lichaamsgerichte psychotherapie, analytische therapie, zijnsoriëntatie, systemisch werken, psycho-energetisch werken.

Alle VIT therapeuten zijn op minimaal HBO-niveau geschoold en hebben een 3 à 4 jarige therapeutische beroepsopleiding gevolgd. Zij kunnen gespecialiseerd zijn in gekwalificeerde behandelmethoden zoals EMDR, Somatic Experiencing, Psycho-oncologische therapie, Hypnotherapie bij Prikkelbare Darm Syndroom. VIT therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen zoals bij en nascholing, intervisie, supervisie en visitatie van de praktijk.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende zorgverzekering. Meer informatie kunt u vinden op: www.vit-therapeuten.nl

ADVIES

De werkgroep COCOZ–Brieven adviseert om een online database op te stellen met voorbeeldbrieven en om deze database "levend" en actueel te houden. Hiervoor zou een werkgroep ingericht kunnen worden die feedback verzamelt en de brieven actualiseert naar nieuwe inzichten. Het heeft de voorkeur om deze werkgroep samen te stellen uit diverse geledingen waarin zowel RBCZ therapeuten als (met name!) de reguliere zorg (huisartsen, specialisten, arbo-artsen) plaats nemen. Tevens zou er meer aandacht kunnen komen voor samenwerking binnen de complementaire zorg zelf, bijvoorbeeld tussen de diverse domeinen binnen de RBCZ. Voor deze vorm van samenwerking zijn nog geen voorbeeldbrieven opgesteld.

(INFORMEREN/AANMELDING)

VERTROUWELIJK/PERSOONLIJK

Naam en adres huisarts

Plaats, datum

Betreft: uw patiënt mevrouw/de heer <naam>, geboren <dd-mm-jjjj>

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij informeer ik u dat <naam>, geboren <dd-mm-jjjj>- zich heeft aangemeld, voor <behandelvorm>.

Aanmeld reden is <omschrijving klacht(en)/hulpvraag>.

De intake is/staat gepland op <datum>.

Wanneer de behandeling is afgerond volgt nader bericht.

Ik vertrouw u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gesteld. Mocht u nog aanvullende informatie willen of vragen hebben over de mogelijkheden van <therapievorm>, nodig ik u van harte uit om contact met mij op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Naam:

Registertherapeut <therapievorm>

Aangesloten bij

een vrije
zorgkeuze

en <Logo Beroepsorganisatie.> + vermelding registratienummers.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

BIJVOORBEELD

De hypnotherapeuten van de Nederlandse Beroepsvereniging van Hypnotherapeuten (NBVH) hebben een opleiding tot hypnotherapeut op HBO-niveau. Ze werken met wetenschappelijk onderbouwde therapievormen, zoals medische hypnotherapie en cognitieve gedragstherapie en beschikken over diverse andere gekwalificeerde behandelmethoden, zoals EMDR, mindfulness en NLP. NBVH therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen, zoals verplichte nascholing, intervisiebijeenkomsten en visitatie van de praktijk. Meer informatie kunt u vinden op: www.hypnotherapie.nl.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars, (gedeeltelijk) vergoed vanuit het aanvullend zorgpakket.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

De therapeuten van de Vereniging van Integraal Therapeuten (VIT) bieden psychosociale hulp op maat. Zij werken vanuit een integrale, holistische aanpak met aandacht voor de lichamelijke, emotionele, mentale, sociale en spirituele dimensie van de cliënt.

Binnen hun eigen discipline als kindtherapeut, jongerentherapeut of therapeut voor volwassenen, kunnen VIT therapeuten verschillende therapievormen hanteren. Voorbeelden zijn integratieve psychotherapie, hypnotherapie, lichaamsgerichte psychotherapie, analytische therapie, zijsoriëntatie, systemisch werken, psycho-energetisch werken.

Alle VIT therapeuten zijn op minimaal HBO-niveau geschoold en hebben een 3 à 4 jarige therapeutische beroepsopleiding gevolgd. Zij kunnen gespecialiseerd zijn in gekwalificeerde behandelmethoden zoals EMDR, Somatic Experiencing, Psycho-oncologische therapie, Hypnotherapie bij Prikkelbare Darm Syndroom. VIT therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen zoals bij en nascholing, intervisie, supervisie en visitatie van de praktijk.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende zorgverzekering. Meer informatie kunt u vinden op: www.vit-therapeuten.nl

Kopie brief: < naam cliënt >

(VRAAG/INTERCOLLEGIAAL OVERLEG)

VERTROUWELIJK/PERSOONLIJK

Naam en adres huisarts

Plaats, datum

Betreft: uw <patiënt>, de heer/mevrouw <naam>, geboren <dd-mm-jjjj>

Geachte heer/mevrouw,

Op <startdatum dd-mm-jjjj> meldde zich <naam>, geboren <dd-mm-jjjj> voor <behandelvorm> i.v.m. <klacht-omschrijving>. Hierbij informeer ik u over mijn bevindingen t.a.v. <naam>, met het verzoek tot intercollegiaal overleg en samenwerking.

- A) <Naam> geeft aan medicatie voor <XXX> te gebruiken en wil deze medicatie graag afbouwen. Graag kom ik met u in contact om hiervoor de mogelijkheden te bespreken.
- B) <Naam> geeft aan medicatie voor <XYZ> te gebruiken. Hierbij informeer ik u over mijn bevindingen en voortgang, zodat mogelijke interferentie tussen therapeutische begeleiding en uw behandeling nauwlettend gemonitord kan worden.
- C) <Naam> geeft aan te willen werken aan een gezondere leefstijl (afvallen, voeding, beweging), naast psychosociale begeleiding. Graag kom ik met u in contact voor een integrale aanpak van begeleiding (bijvoorbeeld Gecombineerde Leefstijl Interventie, fysiotherapie, MDL-arts, oncoloog, cardioloog, neuroloog etc).
- D) <Naam> verwijst ik terug naar de huisarts omdat begeleiding mijn professionele expertise te boven gaat. Ter overbrugging van de wachtlijst-periode voor specialistische zorg ben ik eventueel bereid tot gezamenlijke begeleiding met een tweede partij. Indien relevant zou ik daarover graag contact met u hebben.

Analyse

Omschrijf de klachten van de cliënt, zowel fysiek als psychisch. Benoem ook de duur en de ernst van de klachten.

*Bijv.: <Naam> is sinds <dd-mm-jjjj> uitgevallen op het werk, ziekgemeld.
Tevens omschrijving klachten die van belang zijn voor huisarts: Vermoeidheid, slaap.
Bloeddruk, hartkloppingen, ademhaling. Pijn, hoofdpijn, rugpijn, buikpijn, spierpijn.
Spijvertering, darmklachten, voeding, allergieën. Cognitief: concentratie, piekeren,
vergeetachtigheid. Emotieregulatie (boosheid, agressie, somber, emotioneel, suïcidale
gedachtes, automutilatie). Ingrijpende levensgebeurtenissen. Sociale context. Intoxicaties
(alcohol, drugs, roken, eten, gamen, gokken). Zaken die verder van belang zijn.*

Behandelplan/beleid

Beschrijving behandelplan en/of de doorlopen stappen tot nu toe.

Afspraken gemaakt met cliënt: cliënt neemt contact op met huisarts voor <omschrijving>.

Bespreking

Graag belafsprak voor integrale aanpak, behandelplan en follow-up.

Met vriendelijke groet,

Naam:

Registertherapeut <therapieform>

Aangesloten bij

een vrije
zorgkeuze

en <Logo Beroepsorganisatie.> + vermelding registratienummers.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

BIJVOORBEELD

De hypnotherapeuten van de Nederlandse Beroepsvereniging van Hypnotherapeuten (NBVH) hebben een opleiding tot hypnotherapeut op HBO-niveau. Ze werken met wetenschappelijk onderbouwde therapievormen, zoals medische hypnotherapie en cognitieve gedragstherapie en beschikken over diverse andere gekwalificeerde behandelmethoden, zoals EMDR, mindfulness en NLP. NBVH therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen, zoals verplichte nascholing, intervisiebijeenkomsten en visitatie van de praktijk. Meer informatie kunt u vinden op: www.hypnotherapie.nl.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars, (gedeeltelijk) vergoed vanuit het aanvullend zorgpakket.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

De therapeuten van de Vereniging van Integraal Therapeuten (VIT) bieden psychosociale hulp op maat. Zij werken vanuit een integrale, holistische aanpak met aandacht voor de lichamelijke, emotionele, mentale, sociale en spirituele dimensie van de cliënt.

Binnen hun eigen discipline als kindtherapeut, jongerentherapeut of therapeut voor volwassenen, kunnen VIT therapeuten verschillende therapievormen hanteren. Voorbeelden zijn integratieve psychotherapie, hypnotherapie, lichaamsgerichte psychotherapie, analytische therapie, zijnsoriëntatie, systemisch werken, psycho-energetisch werken.

Alle VIT therapeuten zijn op minimaal HBO-niveau geschoold en hebben een 3 à 4 jarige therapeutische beroepsopleiding gevolgd. Zij kunnen gespecialiseerd zijn in gekwalificeerde behandelmethoden zoals EMDR, Somatic Experiencing, Psycho-oncologische therapie, Hypnotherapie bij Prikkelbare Darm Syndroom. VIT therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen zoals bij en nascholing, intervisie, supervisie en visitatie van de praktijk.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende zorgverzekering. Meer informatie kunt u vinden op: www.vit-therapeuten.nl

Kopie brief: < naam cliënt>

(INFORMEREN/ONTSLAG)

VERTROUWELIJK/PERSOONLIJK

Naam en adres huisarts

Plaats, datum

Betreft: uw patiënt mevrouw/de heer <naam>, geboren <dd-mm-jjjj>

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij wil ik u graag op de hoogte stellen dat <naam>, geboren <dd-mm-jjjj> een <behandelvorm> met goed resultaat heeft afgerond.

Doelstelling van de therapie was de vermindering van <omschrijving klachten> door middel van <behandelvorm>.

- Klacht:
- Aantal sessies:
- Therapie/werkwijze/behandelvorm:
- Cliënt geeft aan meer inzicht te hebben in zijn/haar klachten.
- Cliënt geeft aan kennis, vaardigheden en vertrouwen te hebben om eventuele nieuwe klachten op te vangen.
- Cliënt heeft zijn/haar doelen bereikt en is goed in staat zijn/haar leven vorm te geven zoals hij/zij dat wil.

Ik vertrouw u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gesteld. Mocht u nog aanvullende informatie willen of vragen hebben over de mogelijkheden van <therapievorm>, nodig ik u van harte uit om contact met mij op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Naam:

Registertherapeut <therapievorm>

Aangesloten bij

een vrije
zorgkeuze

en <Logo Beroepsorganisatie.> + vermelding registratienummers.

Toelichting op Therapievorm en resultaten:

BIJVOORBEELD

De hypnotherapeuten van de Nederlandse Beroepsvereniging van Hypnotherapeuten (NBVH) hebben een opleiding tot hypnotherapeut op HBO-niveau. Ze werken met wetenschappelijk onderbouwde therapievormen, zoals medische hypnotherapie en cognitieve gedragstherapie en beschikken over diverse andere gekwalificeerde behandelmethoden, zoals EMDR, mindfulness en NLP. NBVH therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen, zoals verplichte nascholing, intervisiebijeenkomsten en visitatie van de praktijk. Meer informatie kunt u vinden op: www.hypnotherapie.nl.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars, (gedeeltelijk) vergoed vanuit het aanvullend zorgpakket.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

De therapeuten van de Vereniging van Integraal Therapeuten (VIT) bieden psychosociale hulp op maat. Zij werken vanuit een integrale, holistische aanpak met aandacht voor de lichamelijke, emotionele, mentale, sociale en spirituele dimensie van de cliënt.

Binnen hun eigen discipline als kindtherapeut, jongerentherapeut of therapeut voor volwassenen, kunnen VIT therapeuten verschillende therapievormen hanteren. Voorbeelden zijn integratieve psychotherapie, hypnotherapie, lichaamsgerichte psychotherapie, analytische therapie, zijsoriëntatie, systemisch werken, psycho-energetisch werken.

Alle VIT therapeuten zijn op minimaal HBO-niveau geschoold en hebben een 3 à 4 jarige therapeutische beroepsopleiding gevolgd. Zij kunnen gespecialiseerd zijn in gekwalificeerde behandelmethoden zoals EMDR, Somatic Experiencing, Psycho-oncologische therapie, Hypnotherapie bij Prikkelbare Darm Syndroom. VIT therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen zoals bij en nascholing, intervisie, supervisie en visitatie van de praktijk.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende zorgverzekering. Meer informatie kunt u vinden op: www.vit-therapeuten.nl

Kopie brief: < naam cliënt >

INFORMEREN/RAPPORTAGE BEDRIJFSARTS

VERTROUWELIJK/PERSOONLIJK

Naam en adres bedrijfsarts

Plaats, datum

Betreft: uw <kenmerk>, de heer/mevrouw <naam>, geboren <dd-mm-jjjj>

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij informeer ik u dat <naam>, geboren <dd-mm-jjjj>- vanaf <startdatum dd-mm-jjj> door mij begeleid wordt en nu <aantal consulten> is geweest.

Klachten

Omschrijf de klachten van de cliënt, zowel fysiek als psychisch. Benoem ook de duur van de klachten.

Bijv.: <Naam> heeft sinds 8 maanden last van burn-out klachten, lichamelijke uitputting, angsten en depressieve klachten.

Of: <Naam> ervaart heftige stress op het werk wat zijn weerslag heeft op haar lichamenlijk welbevinden. <Naam> zit (nog) gevangen in een destructief patroon van omgaan met spanningen.

Analyse

Wat constateer je bij je cliënt.

Bijv.: <Naam> ervaart weinig steun van haar werkgever, maar wel een hoge/te veel verantwoordelijkheid in haar werksituatie

Of: <Naam> heeft in haar onveilige jeugd vooral geleerd om te pleasen, inclusief haar lichaamshouding en uitstraling – dus vriendelijk kijken en glimlachen en niet laten merken hoe ze zich werkelijk voelt. Dit scheidt verwarring in haar omgeving.

Behandelplan

Beschrijving behandelplan en/of de doorlopen stappen tot nu toe.

Bijv.: <Naam> heeft gewerkt aan een gezond dagritme, het opbouwen van lichamenlijke belasting d.m.v. beweging, maar vooral veel aan de angsten en depressieve klachten.

Dat gebeurde o.a. door psycho-educatie, ontspanningsoefeningen, EMDR en lichaamswerk.

Verwachting of advies

Bijv.: Alhoewel <naam> goede vooruitgang boekt, adviseer ik om hem/haar de komende maand nog niet in contact te brengen met zijn werk. Daarna kan misschien gestart worden met koffiedrinken op het werk.

Of: <Naam> is erg welwillend t.a.v. haar werk, ze staat positief tegenover haar re-integratieproces. Het lijkt mij het meest effectief om mevrouw/meneer de volledige regie te geven in haar re-integratie, zodat ze kan leren om te doen wat nodig is om terugval te voorkomen en zelf vorm te geven aan zijn/haar proces van werkhervatting.

Ik vertrouw u hiermee voldoende op de hoogte te hebben gesteld. Mocht u nog aanvullende informatie willen of vragen hebben over de mogelijkheden van <therapievorm>, nodig ik u van harte uit om contact met mij op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Naam:

Registertherapeut <therapievorm>

Aangesloten bij

en <Logo Beroepsorganisatie.> + vermelding registratienummers.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

BIJVOORBEELD

De hypnotherapeuten van de Nederlandse Beroepsvereniging van Hypnotherapeuten (NBVH) hebben een opleiding tot hypnotherapeut op HBO-niveau. Ze werken met wetenschappelijk onderbouwde therapievormen, zoals medische hypnotherapie en cognitieve gedragstherapie en beschikken over diverse andere gekwalificeerde behandelmethoden, zoals EMDR, mindfulness en NLP. NBVH therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen, zoals verplichte nascholing, intervisiebijeenkomsten en visitatie van de praktijk. Meer informatie kunt u vinden op: www.hypnotherapie.nl.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars, (gedeeltelijk) vergoed vanuit het aanvullend zorgpakket.

Toelichting op Therapieform en resultaten:

De therapeuten van de Vereniging van Integraal Therapeuten (VIT) bieden psychosociale hulp op maat. Zij werken vanuit een integrale, holistische aanpak met aandacht voor de lichamelijke, emotionele, mentale, sociale en spirituele dimensie van de cliënt.

Binnen hun eigen discipline als kindtherapeut, jongerentherapeut of therapeut voor volwassenen, kunnen VIT therapeuten verschillende therapievormen hanteren. Voorbeelden zijn integratieve psychotherapie, hypnotherapie, lichaamsgerichte psychotherapie, analytische therapie, zijsoriëntatie, systemisch werken, psycho-energetisch werken.

Alle VIT therapeuten zijn op minimaal HBO-niveau geschoold en hebben een 3 à 4 jarige therapeutische beroepsopleiding gevolgd. Zij kunnen gespecialiseerd zijn in gekwalificeerde behandelmethoden zoals EMDR, Somatic Experiencing, Psycho-oncologische therapie, Hypnotherapie bij Prikkelbare Darm Syndroom. VIT therapeuten voldoen aan strenge kwaliteitseisen zoals bij en nascholing, intervisie, supervisie en visitatie van de praktijk.

De kosten voor de therapie worden door de meeste zorgverzekeraars (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende zorgverzekering. Meer informatie kunt u vinden op: www.vit-therapeuten.nl

Kopie brief: < naam cliënt>

Tips voor de beroepsorganisatie

Hoe kun je als beroepsorganisatie voor complementaire behandelaars je leden steunen in de communicatie met reguliere zorgverleners, zoals huisartsen, POH's, bedrijfsartsen, psychologen, etc.?

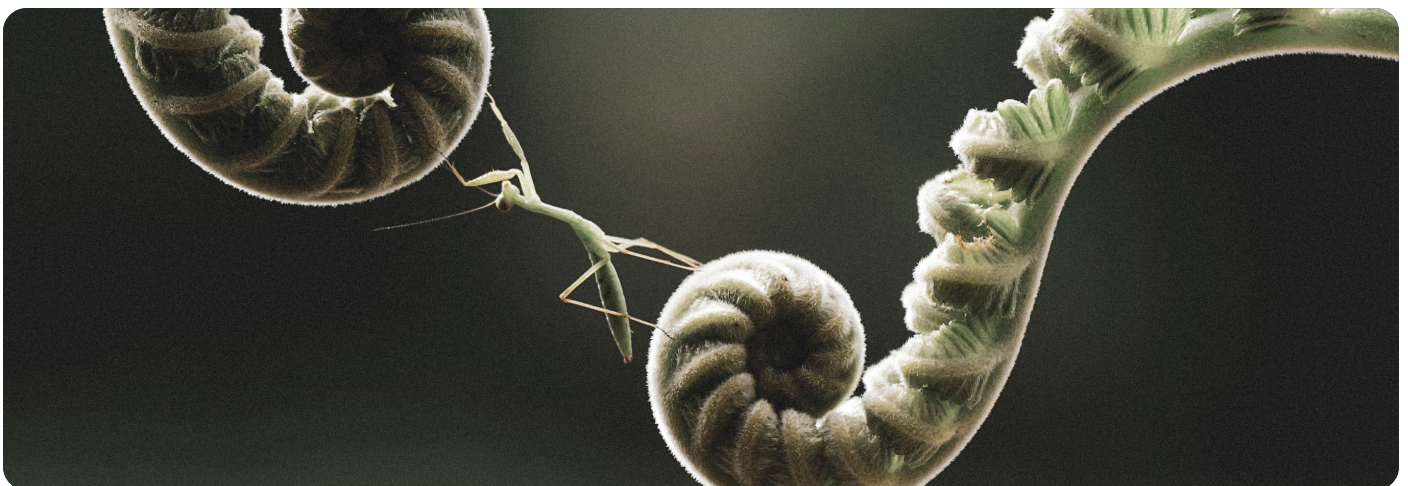
Onderstaande tips betreffen het faciliteren van leden door (1) activiteiten en door (2) het ontwikkelen van materialen.

1. Activiteiten

- a. Bevorder onderling contact tussen
  1. Eigen leden: intervisie, samen optrekken richting huisartsen en andere reguliere zorgverleners.
  2. Eigen leden en leden van andere beroepsorganisaties in de regio: intervisie, kennisuitwisseling, samen optrekken richting huisartsen en andere reguliere zorgverleners. Zie bijvoorbeeld Stichting Complementaire Zorg Utrecht, www.complementairezorgutrecht.nl/.
  3. Eigen leden en reguliere zorgverleners: is het voor je leden zinvol om een abonnement op Zorgdomein te nemen en kun je dit als organisatie faciliteren? Adviseer leden om zich aan te melden bij lokale/regionale/landelijke relevante netwerken, zoals een paramedisch netwerk of het pijn netwerk.
- b. Benader de Regionale Ondersteunings Structuren (ROS) in samenwerking met de RBCZ. Elke ROS heeft als maatschappelijke opdracht om de eerstelijnszorg in de wijk te versterken en innovatie te stimuleren voor de inwoners in de eigen regio (<https://www.ros-netwerk.nl/>). Wat kan de bijdrage van complementaire zorg zijn?
- c. Verzamel je kerncijfers: hoeveel cliënten worden er jaarlijks door je leden gezien, met welke klachten en hoe vaak?

2. Ontwikkelen van materialen

- a. Houd de 'Vind een therapeut' sectie op je organisatiewebsite actueel en toegankelijk (zo min mogelijk klikken).
- b. Ontwikkel een (aanvulling op een) les/onderwijsmodule voor je beroepsopleiding over communicatie tussen reguliere en complementaire zorgverleners waarin de COCOZ Tools en de *Keuzehulp Complementaire Zorg* gebruikt worden.
- c. Maak evidence voor je eigen complementaire therapie toegankelijk via de SORT methode (zie Tool 6).

Achtergrondinformatie bij evidence based aanbevelingen

In het contact met reguliere zorgverleners, zoals huisartsen, POH's, bedrijfsartsen, en psychologen, is het belangrijk om te laten zien dat complementaire behandelwijzen voor een bepaalde indicatie aantoonbaar effect kunnen hebben. Daarvoor verzamel je evidence en die beoordeel je op kwaliteit. Vervolgens kun je tot een aanbeveling komen. In de *Keuzehulp Complementaire Zorg* is daarvoor de SORT methode gebruikt. Deze methode wordt in de eerstelijnszorg en de complementaire zorg toegepast om op basis van klinisch relevante uitkomsten uit onderzoek (patient reported outcomes) aanbevelingen te doen over de therapie voor een bepaalde indicatie. Dat gebeurt met letters:

- A = consistente en goede kwaliteit evidence
- B = inconsistente of beperkte kwaliteit evidence
- C = consensus, staande praktijk, mening van experts, case series

In deze bijlage wordt de SORT methode toegelicht. Het basisdocument is het artikel van Ebell et.al. (2004).

Realiseer je dat het bij evidence altijd gaat om een therapie (of een onderdeel daarvan) bij een specifiek gezondheidsprobleem: de indicatie. Je kunt nooit uitspraken doen over de effectiviteit van de therapie in het algemeen.

Realiseer je ook dat onderzoek naar complementaire behandelwijzen enkele beperkingen kent. Kenmerk van complementaire behandelwijzen is de holistische benadering. Bovendien combineren veel complementaire behandelwijzen verschillende technieken. Onderzoek naar effectiviteit van een therapie is echter per definitie reductionistisch. Je wilt immers weten of een therapie voor een bepaald gezondheidsprobleem werkt en bij voorkeur welk onderdeel van de therapie, en daarvoor sluit je zoveel mogelijk andere zaken uit. Je versmalt daarmee de werkelijkheid van de spreek/behandelkamer, waarin ook de relatie tussen cliënt en zorgverlener en de persoonlijke aanpak en maatwerk een belangrijke rol spelen.

Het beoordelen van evidence en het doen van aanbevelingen voor een complementaire therapie bij een bepaalde indicatie kent dus beperkingen:

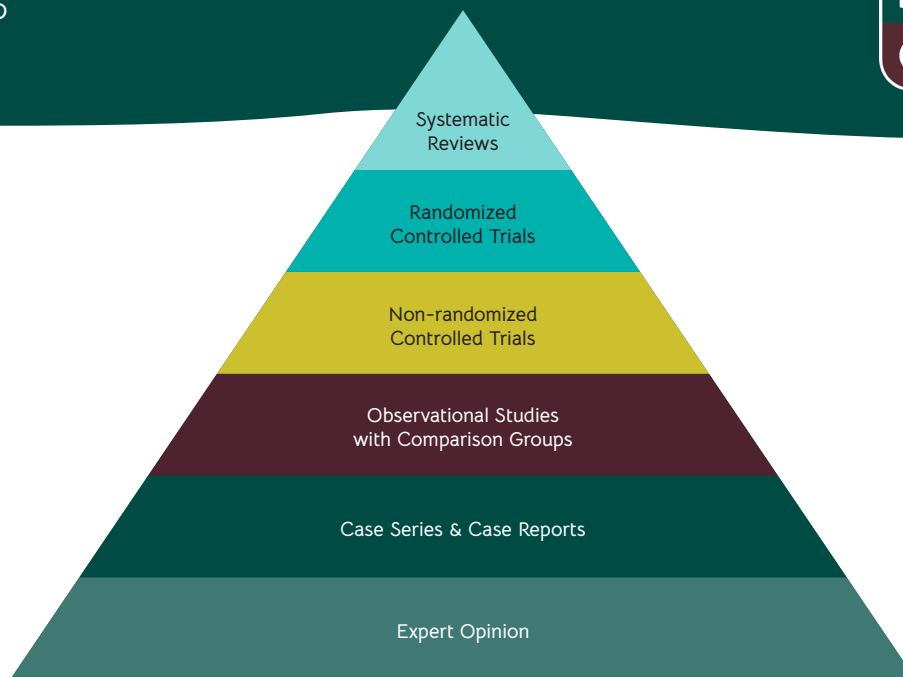
- Je 'vangt' nooit de essentiële kenmerken van de holistische benadering.
- Je therapievorm kan een combinatie van technieken zijn, die als geheel niet in de literatuur is terug te vinden, zoals yintherapie. Dan zoek je op onderdelen ervan, bijvoorbeeld yoga voor yintherapie. Of een

zoekterm wordt gebruikt die de lading van de therapie in zijn geheel dekt zoals 'body-oriented psychotherapy' als zoekterm voor lichaamsgerichte psychotherapie.

- Er zijn veel verschillende complementaire behandelwijzen. Naar sommige is veel onderzoek gedaan, bijvoorbeeld acupunctuur bij lage rugpijn, naar andere veel minder, bijvoorbeeld Shiatsu. Terwijl er veel literatuur over acupressuur voorhanden is. Zo kun je kijken of een therapie die veel op de jouwe lijkt, wel onderzocht is met positief effect voor die indicatie. Dan kun je dat als het ware extrapoleren naar jouw therapie.

SORT staat voor Strength of Recommendation Taxonomy

Het gaat bij de SORT methode nadrukkelijk om 'patient oriented outcomes', dus om uitkomsten die voor de patiënt van belang zijn. Zoals morbiditeit, mortaliteit, symptoom management en/of verbetering, kostenreductie, en kwaliteit van leven. Een studie die aantoonde dat een bepaalde interventie de bloeddruk verlaagt zonder te meten of de patiënt zich nog steeds moe voelt of hoe zijn kwaliteit van leven is, heeft geen 'patient oriented outcome'. Een aanbeveling baseert je gewoonlijk op meerdere studies. Daarbij telt ook mee of de resultaten van die verschillende studies consistent met elkaar zijn of niet.

Om tot een SORT aanbeveling te komen wordt begonnen met een literatuursearch (zie ook <https://libguides.vu.nl/PMstappen>), die uit de volgende stappen bestaat:

- Stap 1: een indicatie wordt gekozen waarvan verwacht wordt of waarvan vooraf kennis is dat de therapie daar effect op zal hebben. Een onderzoeksvraag wordt geformuleerd.
- Stap 2: Passende zoektermen voor de indicatie en voor de therapie worden gezocht: eerst zogeheten MeSH termen en daarna vrije termen.
- Stap 3: Er wordt in meerdere databases gezocht, in elk geval in PubMed. Onderzoek wordt gezocht aan de hand van de evidence pyramide: als er een goede meta-analyse beschikbaar is die niet ouder is dan vijf jaar, dan hoeft niet meer naar andere meta-analyses, systematic reviews of RCT's te zoeken. Dan wordt alleen gekeken nog wat er na de betreffende meta-analyse aan RCT's bij is gekomen.
- Stap 4: de 'hits' per titel op relevantie worden gescreend, dan vallen er meteen veel af.
- Stap 5: de overgebleven artikelen op abstract worden gescreend, dan valt er opnieuw een aantal af. Met de overgebleven artikelen wordt verder gegaan.

Daarmee wordt de SORT analyse gestart om tot een **aanbeveling** te komen. In het artikel van Ebell et. al. (2004) vind je uitleg over deze stappen.

- Stap 1: Beoordeel de 'level of evidence' van iedere studie apart. Gebruik hiervoor Figuur 3 uit Ebell 2004.
  - Als de studie geen 'patient oriented outcomes' beschrijft, wordt het level 3. Als de studie een opinie, een consensus richtlijn, staande praktijk, ervaring of een case serie is, wordt het ook level 3.

- Bij meta-analyses wordt gekeken naar de kwaliteit van de individuele studies zoals die in de meta-analyse is. Als de kwaliteit van de studies in de meta-analyse hoog is, dan wordt het level 1. Is de kwaliteit als laag beoordeeld, dan wordt het level 2.
- Individuele RCT's moeten op kwaliteit beoordeeld worden, dit doet een wetenschappelijk onderzoeker.
- Stap 2: De aanbeveling op basis van alle studies samen wordt bepaald. Gebruik hiervoor Figuur 4 uit Ebell et al. (2004). De letters A, B of C worden toegekend.
  - Opnieuw worden de 'patient oriented outcomes' gecheckt. Als die er niet zijn, dan wordt het een C. Als het alleen om een opinie, een consensus richtlijn, staande praktijk, ervaring of een case serie gaat, wordt het ook een C.
  - De moeilijkste beslissing is tussen A of B. Als er minimaal 1 RCT, een systematic review of een meta-analyse is met 'patient oriented outcomes', wordt het automatisch een A of B. Het wordt een A als het een Cochrane review is met aanbeveling, of twee goede kwaliteit RCTs (of cohort studies) met consistente bevindingen, of één meta-analyse of systematic review met consistente bevindingen.

Er zal vaker een aanbeveling B dan A gegeven kunnen worden. Dit geldt overigens ook voor veel interventies in de huisartsengeneeskunde.

Referenties

Ebell MH, Siwek J, Weiss BD, Woolf SH, Susman J, Ewigman B, Bowman M. Strength of recommendation taxonomy (SORT): a patient-centered approach to grading evidence in the medical literature. *Am Fam Physician*. 2004 Feb 1;69(3):548-56. PMID: 14971837.